

Kodas 191598124 LMSA administracija: A. Juozapavičiaus g. 9, LT-09311 Vilnius Tel./faks.: (8-5) 2767590 El.p. info@forest.lt
svetainė: www.lietuvsomiskai.lt

LR Aplinkos ministerijai

El.paštas: info@am.lt

LR Vyriausybės kanceliarijai

El.paštas: lrvkanceliarija@lr.lt

2026-09-04

TAIS [Reg. Nr. 26-11793](#)

Nr. 44

PASIŪLYMAI RENGianti 21-SIOS LR VYRIAUSYBĖS PROGRAMOS NUOSTATŲ ĮGYVENDINIMO PLANO VEIKSMUS

Atsižvelgdami į Vyriausybės kanceliarijos pateiktą derinti **Dvidešimt pirmosios Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos nuostatų įgyvendinimo [plano projektą](#)** (toliau – Planas), tęsdami Lietuvos miško ir žemės savininkų asociacijos (LMSA) 2025 m. lapkričio 4 d. raštu **Nr. 46** teiktus pasiūlymus XX Vyriausybės programos įgyvendinimo priemonių planui ir įvertinę 2026 m. liepos 14 d. Seimo nutarimu Nr. XV-1157 patvirtintos **XXI Vyriausybės programos nuostatas**, teikiame patikslintus pasiūlymus. Dalis LMSA anksčiau siūlytų kryptių – sąžiningas kompensavimas, miškų strategija, ekonominio gyvybingumo užtikrinimas, miškingumo didinimas, ekosisteminių paslaugų įveiklinimas, paskatos miško savininkams, saugomų ir riboto ūkininkavimo teritorijų moksliskai pagrįstas optimizavimas, administracinės naštos mažinimas – dabar jau yra tiesiogiai įtvirtintos [XXI Vyriausybės programoje](#) ir Koalicinėje sutartyje. Todėl svarbiausias uždavinys šiame etape – užtikrinti, kad jos nebūtų susiaurintos ar prarastos įgyvendinimo plane.

Pozityviai vertiname, kad Plane numatytas Lietuvos miškingumo didinimo rodiklis, Miškų įstatymo pakeitimas (11.2), ilgalaikės miškų politikos kryptių planavimas (11.3), medžioklės reguliavimo pakeitimai (11.4), Nacionalinio gamtos atkūrimo plano parengimas (11.8), taip pat horizontalios administracinės naštos ir perteklinio ES teisės perkėlimo (*gold-plating*) mažinimo priemonės. Vis dėlto mūsų atliktas vertinimas rodo, kad nemaža dalis XXI Vyriausybės programos 640, 647–649 ir 650–669 punktuose įtvirtintų įsipareigojimų Plane nėra paversti konkrečiais veiksmais, o kai kurie esami veiksmai yra siauresni už pačią Programą.

1. Dėl strateginio nuoseklumo ir miškų sektoriaus ekonominio gyvybingumo

XXI Vyriausybės programos 651 punktas įpareigoja skubos tvarka parengti ir įteisinti miškų ir miškų ūkio vystymo strategiją, 652 punktas – sukurti Lietuvos miškų strategiją, o 654 punktas aiškiai sieja miškų politiką su ekologinių, socialinių ir ekonominių funkcijų balansu bei miškų sektoriaus ekonominiu gyvybingumu. Plane 11.3 veiksmas apsiriboja tik ilgalaikių kryptių ir priemonių „suplanavimu“ iki 2027 m. IV ketvirčio. Toks formulavimas yra per silpnas ir per vėlyvas, ypač kai 11.2 Miškų įstatymo pakeitimą numatoma užbaigti jau 2026 m. IV ketvirtį. Siūlome 11.3 numatyti nacionalinio miškų sektoriaus strateginio dokumento parengimą ir patvirtinimą iki 2027 m. I ketvirčio, o esminius Miškų įstatymo sprendimus priimti jo pagrindu. Ilgalaikėje politikoje turi būti aiškiai įtvirtintas miškų tvarumo, biologinės įvairovės, atsparumo klimatui, produktyvumo, tvarios medienos tiekimo grandinės ir sektoriaus ekonominio gyvybingumo balansas.

2. Dėl kompensavimo, išpirkimo, finansavimo ir nuosavybės teisių apsaugos

Plano 11.2 veiksmė kompensavimas susiaurintas iki plynųjų miško kirtimų draudimo. Tačiau XXI Vyriausybės programos 652, 653 ir 656 punktai įtvirtina platesnį principą: prieš nustatant naujus suvaržymus privačiuose miškuose turi būti numatytas sąžiningas kompensavimas, o tam tikrais

atvejais – miško išpirkimas. Todėl kompensavimo mechanizmas turi apimti ne tik absoliutų plynųjų kirtimų draudimą, bet ir kitus ekonomiškai reikšmingus veiklos ribojimus, kurie mažina pajamas ar valdos rinkos vertę. Kartu būtina atnaujinti kompensacijų apskaičiavimo ir išmokėjimo tvarką, parengti bendrą ekonominių nuostolių vertinimo metodiką, nustatyti tvarius finansavimo šaltinius ir įtraukti Finansų ministeriją į sprendimų dėl naujų aplinkosauginių apribojimų bei jų finansavimo rengimą.

3. Dėl miškingumo didinimo, miškų atsparumo klimatui, produktyvumo ir sanitarinės būklės

Plane numatyta iki 2028 m. padidinti Lietuvos miškingumą iki 34,98 proc., tačiau nėra konkretaus veiksmo, kuriuo būtų įgyvendinamas XXI Vyriausybės programos 653 punktas dėl naujų miškų įveisimo ir savaime apželiančių plotų pripažinimo miškais. Taip pat nepakankamai atspindėti 651, 659 ir 668 punktai dėl miškų produktyvumo, atsparumo klimato kaitai, tvarios medienos tiekimo grandinės ir dėl blogėjančios sanitarinės būklės gerinimo administracinės naštos mažinimo. Siūlome įtraukti atskiras priemones miškingumo didinimui ir miškų atsparumo bei sanitarinės būklės gerinimui.

4. Dėl biologinės įvairovės strategijos ir saugomų teritorijų sistemos efektyvumo

XXI Vyriausybės programos 640 punktas numato parengti ir priimti Lietuvos biologinės įvairovės išsaugojimo strategiją, o 665 punktas – atlikti gamtinių ir kraštovaizdžio vertybių inventorizaciją, įvertinti joms taikomas aplinkosaugines priemones bei jų efektyvumą ir tuo pagrindu moksliskai pagrįstai optimizuoti saugomas ir riboto ūkininkavimo teritorijas. Plane šių įsipareigojimų atskiromis priemonėmis **nėra**. **Siūlome** juos įtraukti, orientuojantis ne į formalų ribojamų teritorijų ploto didinimą, o į konkrečių saugomų vertybių būklę, priemonių veiksmingumą ir proporcingumą.

5. Dėl Plano 11.7 ir 11.8 veiksmų – proporcingumo, savininkų įtraukimo ir finansavimo

Plano 11.7 siūlomas specialus natūralių buveinių režimas už „Natura 2000“ ir kitų saugomų teritorijų ribų neturi tapti automatiniu ir vienodu ūkinės veiklos ribojimu vien dėl buveinės identifikavimo fakto. Teisinis modelis turi būti grindžiamas konkrečios buveinės reikšmingumo, būklės, apsaugos poreikio ir numatomo poveikio individualiu vertinimu; prioritetą teikiant savanoriškoms apsaugos sutartims ir skatinamosioms priemonėms, o privalomų ekonomiškai reikšmingų apribojimų atveju – kompensavimui. Plano 11.8 veiksmė būtina tiesiogiai įvardyti miškininkus, žemės ir miškų savininkus, įtraukti Finansų ministeriją, atlikti priemonių kaštų ir naudos bei poveikio privačiai nuosavybei vertinimą, aiškiai nurodyti finansavimo šaltinius ir apskaityti teritorijas, kuriose dėl gamtosaugos taikomi ūkinės veiklos ribojimai.

6. Dėl savanoriškos gamtosaugos, ekosisteminių paslaugų ir paskatų miško savininkams

XXI Vyriausybės programos 647 punktas numato savanoriškos aplinkos apsaugos ir biologinės įvairovės skatinimo privačiuose miškuose finansavimo programą, 657 punktas – rekreacijos, ekoturizmo ir kitų ekosisteminių paslaugų ekonominio įveiklinimo modelius, o 658 punktas – paskatas tvaraus miškų valdymo principus taikantiems savininkams. Šios nuostatos Plane **nėra paverstos konkrečiais veiksmais**. **Siūlome** įtraukti priemones, kurios leistų savininkams gauti pajamas už visuomenei teikiamas ekosistemines paslaugas ir sudarytų praktines sąlygas savanoriškoms apsaugos bei kraštovaizdžio paslaugų sutartims.

7. Dėl administracinės naštos, duomenų kokybės ir institucijų veiklos

Plano 2.7 ir 2.8 horizontalūs veiksmai yra sveikintini, tačiau 11.12 veiksmė, skirtame Aplinkos ministerijos kuriamų procesų debiurokratizavimui ir skaitmenizavimui, nėra įvardyta miškininkystė ir Miškų valstybės kadastras. Tęsdami rašte Nr. 46 teiktą poziciją **siūlome** 11.12 papildyti miškininkystės, Miškų valstybės kadastro, Nekilnojamojo turto registro ir ALIS procesų sąveikumu, duomenų kokybės užtikrinimu ir reikalavimu neperkelti valstybės registrų klaidų taisymo naštos savininkui. Taip pat būtina įgyvendinti Programos 649 punktą dėl Aplinkos apsaugos departamento ir Valstybinės miškų tarnybos pajėgumų, funkcijų dubliavimo ir administracinės naštos peržiūros.

8. Dėl savininkų informavimo ir SRIS duomenų

Miško ir žemės savininkas turi būti savalaikiai informuojamas dar iki sprendimo dėl jo valdoje numatomos saugomos teritorijos, PAST, BAST, specialiosios žemės naudojimo sąlygos ar kito veiklos režimo priėmimo. Savininkui turi būti užtikrinta prieiga prie jo valdoje sprendimams reikšmingų SRIS ir kitų aplinkosauginių registrų duomenų, nustatyta aiški duomenų patikros, atnaujinimo, senėjimo ir ginčijimo procedūra. Tai būtina tiek nuosavybės teisėms, tiek realiai saugomų vertybių apsaugai.

9. Dėl medžiojamųjų gyvūnų daromos žalos atlyginimo

Plano 11.4 tinkamai perima Programos 669 punkto nuostatą dėl medžiojamųjų gyvūnų populiacijų reguliavimo, tačiau neapima ankstesniu LMSA raštu siūlyto medžiojamųjų gyvūnų daromos žalos apskaičiavimo ir išmokėjimo tvarkos atnaujinimo. **Siūlome** šią dalį įtraukti į 11.4 veiksmą, kad populiacijų valdymas būtų susietas su objektyviu ir savalaikiu realiai patirtos žalos atlyginimu.

10. Dėl miško savininkų mokestinės politikos

Tęstinai **siūlome** sisteminę miško savininkams taikomų mokestinių prievolių peržiūrą, įskaitant privalomųjų 5 proc. atskaitymų nuo pajamų už parduotą žaliavinę medieną ir nenukirstą mišką tikslingumą bei apskaičiavimo bazę, nereguliariai gaunamų miškininkystės pajamų specifiką ir mokestines paskatas reinvesticijoms bei tvariam miškų valdymui. Tai dera su XXI Vyriausybės programos siekiu palaikyti miškų sektoriaus ekonominį gyvybingumą ir kurti paskatas tvariai miškininkaujantiems savininkams.

Atsižvelgdami į išdėstytus argumentus, siūlome:

1. patikslinti Plano 11.2, 11.3, 11.4, 11.7, 11.8 ir 11.12 veiksmus pagal 1 PRIEDE pateiktas redakcijas;
2. įtraukti naujus veiksmus dėl kompensavimo sistemos ir jos finansavimo, miškingumo didinimo, miškų atsparumo ir sanitarinės būklės, biologinės įvairovės strategijos, saugomų teritorijų sistemos inventorizavimo ir optimizavimo, savanoriškos gamtosaugos, ekosisteminių paslaugų ir paskatų savininkams, institucinių funkcijų peržiūros, savininkų informavimo bei SRIS duomenų kokybės;
3. II prioritete numatyti atskirą veiksmą dėl miško savininkų mokestinės politikos ir mokestinių paskatų tvariam miškų valdymui peržiūros;
4. užtikrinti, kad 2.7 ir 2.8 horizontalūs administracinės naštos ir gold-plating mažinimo veiksmai būtų sistemškai taikomi ir miškininkystės bei gamtosaugos reguliavimui;
5. formuojant Lietuvos pirmininkavimo ES Tarybai 2027 m. klausimų sąvadą, atspindėti Lietuvos miškų bioekonomikos, tvarios miškininkystės, konkurencingumo, proporcingo ES aplinkosaugos teisės įgyvendinimo ir administracinės naštos mažinimo interesus.

Detalizuoti siūlymai ir kiekvieno pakeitimo pagrindimas pateikiami 1 PRIEDE. Tikimės, kad rengiant galutinę XXI Vyriausybės programos nuostatų įgyvendinimo plano redakciją bus užtikrintas Vyriausybės programos išipareigojimų pilnas, nuoseklus ir finansiškai pagrįstas perkėlimas į konkrečius veiksmus, derinant ekologinius, socialinius ir ekonominius interesus bei užtikrinant teisingą miško ir žemės savininkų teisių apsaugą.

PRIDEDAMA: 1 PRIEDAS – detalizuoti LMSA pasiūlymai XXI Vyriausybės programos nuostatų įgyvendinimo planui. **(5 psl)**

Pagarbiai,

dr. Algis Gaižutis, LMSA Valdybos pirmininkas
Lietuvos miško ir žemės savininkų asociacija (LMSA)
A. Juozapavičiaus g. 9, 09311 Vilnius
Tel. +370 5 2767590; mob. +370 687 95113

ORIGINALAS PAŠTU
NEBUS SIUNČIAMAS